

ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Bolashaq» Академиясы» ЖММ

«БЕКІТІЛГЕН»

Ғылыми кеңес шешімімен
№ хаттама «25» ақпан 2026 жыл
Аданов Қ.Б.

**ЖММ «Bolashaq» Академиясында
жасанды интеллектті пайдалану туралы
ЕРЕЖЕ**

Қарағанды, 2026 жыл

ЖҰМЫС ТОБЫ ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН, ҚҰРАМЫНДА:

Жұмыс тобының жетекшісі: Академиялық мәселелер жөніндегі проректор, п.ғ.к., профессор Тлеужанова Г.К.

Жұмыс тобының мүшелері:

- Галикова Галия Тюляковна - оқу-әдістемелік басқармасының басшысы;
- Исмагулов Сағыныш Оразханович - ҚББТ және IT-қолдау орталығының басшысы;
- Байбекова Венера Алимкуловна - тіркеу бөлімінің басшысы.

ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢДІЛІГІ

1 жыл

АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ

ӨТІНІШ БЕРГЕН КҮНІ

« _____ » _____ 2026 ж.

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер	4
2. Негізгі тезаурус.....	4
3. Жасанды интеллектті пайдалану қағидаттары.....	6
4. ЖИ қолдану саласы.....	7
5. Оқу процесінде ЖИ қолдану.....	7
6. Ғылыми зерттеулерде ЖИ пайдалану.....	9
7. ЖИ қолдану этикасы.....	10
8. ЖИ пайдалануды ілгерілету бойынша ұсыныстар.....	11

1. Жалпы ережелер

1.1 Осы құжат (бұдан әрі – Ереже) «Bolashaq» академиясы» ЖММ-нің білім беру, ғылыми және оқу-әдістемелік қызметінде жасанды интеллектті (бұдан әрі – ЖИ) пайдаланудың мақсаттарын, қағидаттарын және жалпы тәсілдерін айқындайды, ЖИ қолданудың мүмкіндіктері мен шектеулерін бірізді түсінуді қалыптастыруға, сондай-ақ жоғары оқу орнында ЖИ технологияларын жауапты, этикалық және академиялық адалдық қағидаттарына сай пайдалануды қамтамасыз етуге бағытталған.

1.2 Ереже оқу-әдістемелік басқарма, ҚОТ және ІТ-қолдау орталығы тарапынан Қазақстан Республикасының білім беру және цифрландыру саласындағы заңнамасына сәйкес әзірленді:

- «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ Заңы.

- «Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 248 қаулысы.

- Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруде ЖИ қолдану бойынша ЖОО аралық стандартпен (2023 жылғы 20 желтоқсанда ҚР ҒЖБМ РОӘК ОӘБ);

- Біріккен Ұлттар Ұйымының білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі ұйымының (ЮНЕСКО) «Білім беру мен ғылыми зерттеулерде генеративті жасанды интеллектті пайдалану жөніндегі нұсқаулығы»;

- «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы;

- сондай-ақ ЖОО-ның Академиялық саясатына сәйкес.

1.3 Осы құжаттың күші «Bolashaq» Академиясы» ЖММ-нің барлық деңгейдегі білім алушыларына, профессор-оқытушылар құрамына, ғылыми қызметкерлеріне, әкімшілік және өзге де қызметкерлеріне қолданылады.

1.4 Ереже Қазақстан Республикасындағы білім беру қызметі саласындағы НҚА өзгерген жағдайда, ЖОО-ның Жарғысы мен Даму стратегиясына өзгерістер енгізілуі немесе ЖОО-ның Ғылыми кеңесінің шешімі негізінде толықтырылуы мүмкін. Қызметтің жекелеген түрлерінде ЖИ қолданудың нақты ережелері, шарттары және шектеулері ЖОО-ның басқа ішкі нормативтік актілерімен белгіленуі мүмкін.

2. Негізгі тезаурус

Бөлімде білім беру қызметінде ЖИ қолдану процесіне қатысты негізгі терминдері мен анықтамаларына түсіндірме беріледі:

- *Академиялық адалдық* – оқу және ғылыми жұмыстарды орындауда, соның ішінде ЖИ қолданған жағдайда дербестікті, адалдық пен авторлықты дұрыс көрсетуге қамтамасыз ететін этикалық қағидалар мен ережелер жиынтығы.

- *Авторлық құқық* – адамның қызмет нәтижесін жасауға қосқан интеллектуалдық үлесін мойындау; ЖИ жүйелері авторлық құқық субъектілері болып танылмайды.

- *Генеративті жасанды интеллект (Gen AI)* - үлкен көлемдегі деректерді талдау негізінде жаңа контент (мәтіндер, кескіндерді, бағдарламалық код, аудио және басқа материалдар) жасауға қабілетті жасанды интеллект түрі.

- *ЖИ-агент (AI agent)* - қоршаған ортаны қабылдайтын, оған жауап беретін, сондай-ақ өз мақсаттарына жету үшін автоматты түрде әрекет ететін объект.

- *Жасанды интеллект ЖИ (artificial intelligence, AI)* – деректерді талдауды, мәтінді, бейнелерді өңдеуді және шешім қабылдауды қоса алғанда, адамның дәстүрлі түрде интеллектуалды әрекетін қажет ететін тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін ақпараттық жүйелерге арналған технологиялар мен әдістер жиынтығы.

- *Машиналық оқыту, МО (machine learning, ML)* — модельдің мінез-құлқы деректерді және/немесе тәжірибені көрсететіндей, есептеу әдістерін қолдана отырып модель параметрлерін оңтайландыру процесі.

- *ЖИ жауапкершілікпен пайдалану* - ЖИ технологияларын олардың мүмкіндіктері мен шектеулерін түсіне отырып, этикалық нормаларды, академиялық адалдық талаптарын және қолданыстағы заңнаманы сақтай отырып пайдалану.

- *Дербес деректер* - белгілі бір немесе айқындалатын жеке тұлғаға қатысты, заңнамаға сәйкес өңделетін мәліметтер.

- *Өзіндік жұмысты ауыстыру* - білім алушының немесе ЖОО қызметкерінің жеке интеллектуалды үлесін төмендететін немесе алып тастайтын тәсілмен ЖИ пайдалану

- *АИ жүйесін пайдаланушы* - білім беру, ғылыми, оқу-әдістемелік қызметте ЖИ жүйесін пайдаланатын білім алушы немесе ЖОО\Академия қызметкері

- *ЖИ қолданудың ашықтығы* - ЖОО белгілеген жағдайларда оқу, ғылыми немесе өзге де жұмыстарды орындау барысында ЖИ қолданылғаны туралы хабарлау.

- *ЖИ арқылы жасалған нәтиже* – ЖИ жүйесі толық немесе ішінара жасаған мәтін, сурет, код, аналитикалық қорытынды немесе басқа материал.

- *Жасанды интеллект жүйесі, ЖИ жүйесі (artificial intelligence system, AI system)* — берілген алгоритмдер және/немесе оқытылған модельдер негізінде ақпаратты өңдеу және нәтижелерді қалыптастыру үшін ЖИ әдістерін пайдаланатын техникалық жүйе

- *Сандық із (білім беруде)* — білім алушы туралы және оның белсенділігі туралы деректер, оның ішінде бейне және аудиожазбалар, оқыту мен тәрбиелеудің әртүрлі құралдарымен өзара іс-қимыл хронологиясы туралы, білім беру саласындағы қатынастардың басқа қатысушыларымен өзара іс-қимыл хронологиясы туралы деректер және осындай өзара іс-қимыл туралы, оның ішінде алған біліктіліктері, кейінгі жұмысқа орналасу және кәсіби қызметі, рецензиялар мен бағалаулар туралы ақпарат, сондай-ақ электрондық цифрлық

форматта ұсынылған оқу-әдістемелік деректерді пайдалана отырып оқыту нәтижелері туралы.

3. Жасанды интеллектті пайдалану қағидаттары

3.1 ЖОО-ның білім беру және ғылыми процесінде ЖИ қолдану білім беру мен ғылыми зерттеулердің сапасын арттыруға, сондай-ақ оқу-әдістемелік, зерттеу және әкімшілік үдерістерді оңтайландыруға бағытталған. ЖИ агенттерін пайдалану оқу процесін жақсартып, қосымша ресурстар, жеке қолдау және оқу, зерттеу және коммуникация үшін қосымша мүмкіндіктер ұсынады.

3.2 ЖИ бағдарланған білім беру білім алушыларда цифрлық экономика жағдайында табысты мансап үшін қажетті дағдылар мен құзыреттерді қалыптастыруға ықпал етеді. ЖИ енгізу стартаптар мен инновациялық жобаларды құруды қолдай отырып, білім алушылар мен оқытушылар арасында кәсіпкерлік ойлау мен инновациялық қызметті дамытуды ынталандырады.

3.3 ЖОО-да жасанды интеллект технологияларын пайдалану келесі қағидаттар негізінде жүзеге асырылады:

- Академиялық адалдық: ЖИ қолдану дербес оқу және ғылыми қызметті алмастырмауы және академиялық адалдық талаптарын бұзбауы тиіс.

- Адамдық үлеске басымдық: ЖИ көмекші құрал ретінде пайдаланылады; қызмет нәтижесіне жауапкершілік пайдаланушыға жүктеледі.

- Жауапкершілік және саналы қолдану: Пайдаланушы ЖИ көмегімен алынған нәтижелерді оның шектеулерін ескере отырып сыни тұрғыдан бағалауға міндетті.

- Ашықтық: ЖИ қолданылғаны ЖОО белгілеген жағдайларда ашық көрсетілуі тиіс.

- Әдептілік және кемсітпеушілік: ЖИ қолдану этикалық нормаларға сәйкес болуы және жеке адамның құқығы мен қадір-қасиетін бұзбауы тиіс.

- Деректерді және құпиялылықты қорғау: ЖИ қолдану жеке деректер мен құпия ақпаратты қорғау талаптарын сақтай отырып жүзеге асырылады.

- Интеллектуалдық меншік құқықтарын сақтау: ЖИ қолдану авторлық құқықтарды және дәйексөз келтіру ережелерін бұзбауы тиіс.

3.4 Осы құжаттың ережелері мынадай қызмет түрлерінде ЖИ технологияларын пайдалануға қолданылады:

- білім беру процесі;

- ғылыми-зерттеу қызметі;

- оқу-әдістемелік жұмыс;

- ЖОО-ның әкімшілік-басқару қызметі.

3.5 Осы құжат аясында жасанды интеллект оқу, ғылыми және кәсіби қызметті қолдау үшін арналған қосымша құрал ретінде қарастырылады және адамның жеке интеллектуалды қызметін алмастыратын құрал ретінде қарастырылмайды.

3.6 ЖИ қолдану жеке оқу және ғылыми жұмысты алмастыруға, академиялық адалдық талаптарын бұзуға, сондай-ақ қолданыстағы заңнама мен ЖОО\Академияның ішкі нормативтік құжаттарына қайшы болмауы тиіс.

4. Жасанды интеллектті қолдану саласы

«Bolashaq» академиясында жасанды интеллект технологияларын келесі салалар мен процестерде пайдалануға болады:

Білім беру қызметі:

оқытуды қолдау, оқу материалдарын дайындау, тапсырмаларды әзірлеу, оқу жетістіктерін талдау және білім алушылардың білім беру траекторияларын жекелендіру үшін.

Ғылыми-зерттеу қызметі:

- деректерді талдау, ғылыми ақпаратты өңдеу, зерттеу жұмысын қолдау және ғылыми жарияланымдарды дайындау үшін, академиялық адалдық талаптарын сақтаған жағдайда.

Оқу-әдістемелік қызмет:

- білім беру бағдарламаларын, оқу-әдістемелік материалдарды, әдістемелік ұсынымдарды, цифрлық білім беру ресурстарын әзірлеу және жаңарту үшін.

Әкімшілік-басқарушылық қызмет:

- процестерді автоматтандыру, ақпаратты талдау, басқарушылық шешімдерді қолдау және ЖОО-ның құрылымдық бөлімшелерінің тиімділігін арттыру үшін.

Консультациялық және сервистік қолдау:

- білім алушылар мен ЖОО\Академия қызметкерлерін оқу үдерісін ұйымдастыру және сервистік қызметтерді көрсету мәселелері бойынша ақпараттандыру үшін.

5. Оқу процесінде жасанды интеллектті қолдану

5.1 Оқу процесінде білім алушылар оқу нәтижелерін жақсарту және уақытын тиімді басқару үшін ЖИ пайдалана алады, ақпаратты іздеу және жүйелеу, оқу материалдары бойынша жазбалар мен қысқаша мазмұндарды автоматты түрде дайындау үшін ЖИ агенттерін қолдана алады. ЖИ сондай-ақ емтихандарға дайындалуға көмектесіп, практикалық тесттер ұсынып, олардың нәтижелерін талдау арқылы әлсіз тұстарды анықтауға мүмкіндік береді.

5.2 Оқытушылар білім беру қызметтерін ұсынудың тиімділігі мен сапасын арттыру, оқу материалдарын жасау және жаңарту процестерінде, өзекті контент пен тест тапсырмаларын генерациялауда, ЖИ негізіндегі интерактивті оқыту қосымшалары мен тренажерлерді, білім алушылардың сұрақтарына жауап беруге арналған чат-боттарды және/немесе цифрлық егіздерді құруда, студенттердің үлгерімін мониторингтеуде, қиындықтарды анықтауда және оларға жедел әрекет етуде ЖИ пайдалана алады

5.3 ЖОО-ның білім беру бағдарламаларын әзірлеу және жаңарту барысында жасанды интеллектке қатысты модульдерді енгізу қажет, олар базалық ұғымдарды да, сондай-ақ машиналық оқыту, үлкен деректерді өңдеу, нейрондық желілер және өзге де байланысты салалар сияқты кеңейтілген тақырыптарды қамтуы тиіс. Бұл пәндерді оқытуға да қатысты, яғни даярлау бағытын ескере отырып, кафедралар курс мазмұнын ЖИ технологияларын қолдану негізінде өзектендіруі қажет.

5.4 Тапсырмаларды орындау, эссе мен жазбаша жұмыстар жазу, сондай-ақ қорытынды бақылау барысында білім алушылардың жасанды интеллектті қолдануы ашық болуы және қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілермен әрі ішкі құжаттармен реттелуі тиіс.

5.5 Білім алушылардың білімдері мен дағдыларын бағалау үшін ЖИ жүйелері қолданылған жағдайда, оқытушы мен кафедра бұл бағалаудың әділдігі мен объективтілігін қамтамасыз етуге міндетті. Қажет болған жағдайда бағаларды оқытушы тарапынан қайта қарау мүмкіндігі көзделуі тиіс.

5.6 Жасанды интеллектті оқу үдерісінде қолдану нәтижелері үшін жауапкершілік білім алушылар мен оқытушыларға жүктеледі. Олар бұл технологияны пайдаланбас бұрын оның техникалық және технологиялық шектеулерін білуге, сондай-ақ алынған нәтижелердің дұрыстығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға міндетті.

5.7 Пәнді оқу аясында жасанды интеллектті пайдалану және қолдану шарттары пәннің силлабусында сипатталуы керек.

Осылайша, «Bolashaq» Академиясының оқу процессінде жасанды интеллект технологиялары келесі бағыттарда қолданылуы мүмкін:

- білім алушыларды білім беру барысында қолдау көрсету: ақпаратты іздеу және құрылымдау, оқу материалын түсіндіру, сабақтарға және өзіндік жұмысқа дайындалу үшін;

- оқу материалдарын әзірлеу кезінде: оқытушылардың оқу тапсырмаларын, презентацияларды, кейстерді және өзге де білім беру ресурстарын дайындауы үшін;

- оқытуды ұйымдастыру және сүйемелдеу барысында: оқу жетістіктерін талдау, білім алушылардың ілгерілеуін мониторингтеу және жеке білім беру траекторияларын қолдау үшін;

- цифрлық және кәсіби дағдыларды қалыптастыруда: білім алушылардың ЖИ-мен жұмыс істеу дағдыларын, сын тұрғысынан ойлау және цифрлық сауаттылығын дамыту үшін;

- инклюзивті және бейімделген оқытуда: ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды қолдау және білім беру ресурстарының қолжетімділігін арттыру үшін.

Оқу процесінде ЖИ қолдануға академиялық адалдық, ашықтық және пайдаланушының жауапкершілігі қағидаттарын, сондай-ақ осы құжаттың және ЖОО\ Академияның өзге де ішкі нормативтік актілерінің талаптарын сақталған жағдайда жол беріледі (1 кесте).

1 кесте.

Оқу қызметі аясында ЖИ қолданудың рұқсат етілген түрлері

№	Оқу қызметінің түрі	ЖИ қолдануға рұқсат етілген
1	Білім алушылардың өзіндік жұмысы	Ақпаратты іздеу, талдау және құрылымдау; оқу материалын түсіндіру; дербес зияткерлік үлесін сақтай отырып, сабаққа дайындалуға көмек
2	Оқу тапсырмаларын дайындау	Оқытушылардың тапсырмаларды, кейстерді, тест сұрақтарын және мысалдарды әзірлеуі
3	Оқу материалдарын дайындау	Презентациялар, жазбалар, әдістемелік материалдар және цифрлық білім беру ресурстарын әзірлеу
4	Оқу сабақтары	Үлгілерді көрсету, талдау және сандық құзыреттерді дамыту құралы ретінде ЖИ пайдалану
5	Білімді бақылау және бағалау	Бағалау мен кері байланысты қалыптастыратын типтік кателерді талдау (белгіленген шектеулерді сақтаған кезде)
6	Оқытуды жекелендіру	Жеке білім беру траекторияларын қолдау және оқу материалдарын бейімдеу
7	Инклюзивті білім беру	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін оқу материалдарының қолжетімділігін арттыру

6. Ғылыми зерттеулерде ЖИ пайдалану

6.1 Қорытынды біліктілік жұмыстары мен ғылыми зерттеулерді дайындау барысында ЖИ қолданылған жағдайда, ғылыми нәтижелер, тұжырымдар, ұсынымдар және қорытындылар автор тарапынан дербес құрылуы тиіс; жұмыста ЖИ қолданылғанын көрсететін сілтемелер, қолданылған ЖИ нұсқасы, жүгіну күні және басқа қажетті мәліметтер болуы міндетті.

6.2 Қорытынды біліктілік жұмысының және/немесе ғылыми зерттеу/диссертация авторы жасанды интеллект технологиялары арқылы алынған ақпаратты дұрыс, қауіпсіз және этикалық тұрғыда қолданғаны үшін жауапты болады.

6.3 Автордың жұмысты дайындау кезінде жасанды интеллектті қолдануына ғылыми жетекшілердің, жергілікті этикалық комиссияның алдын ала келісімі болған жағдайда ғана жол беріледі және ол қолданылатын ғылыми қызмет түріне сәйкес этикалық нормалармен реттелуі тиіс. (2 Кесте).

2 Кесте.

ЖОО-дағы ғылыми қызметте ЖИ қолдану

Ғылыми қызмет түрі	ЖИ қолдануға рұқсат етілген	Пайдаланушыға арналған шектеулер/ұсыныстар
Ғылыми ақпаратты іздеу және талдау	Дереккөздерді іздеу, әдебиетті жүйелеу, ғылыми деректерді талдау және үрдістерді анықтау	- әдебиетті шолу үшін пайдалану, бірақ талдау мен қорытындылар жеке үлес болуы тиіс
Ғылыми-зерттеу жұмысы	Деректерді өңдеу,	- ЖИ қандай міндеттерді

	модельдеу, зерттеу нәтижелерін талдауды қолдау	орындағанын құжаттандыру қажет
Ғылыми жарияланымдар дайындау	Мәтіндердің тілдік және стилистикалық редакциясы, авторлық ғылыми үлесін сақтай отырып материалдарды құрылымдау	- негізгі ғылыми идеяларды жазу үшін ЖИ пайдалануға болмайды; ЖИ пайдалануға сілтемелер қажет
Өтінімдер мен есептерді дайындау	Гранттарға өтінімдерді, есептік және талдамалық құжаттамаларды ресімдеуді қолдау	- ғылыми мазмұнды генерациялауды шектеу; барлық ғылыми нәтижелер дербес тексерілуі тиіс
Пәнаралық зерттеулер	Білімнің түрлі салаларындағы деректерді талдау және кешенді зерттеулерді қолдау	- деректерді өңдеуге ЖИ қатысуын құжаттандыру қажет
Ғылыми коммуникация	Ғылыми іс-шаралар үшін аннотациялар, тұсаукесерлер және материалдар дайындау	- жаңа ғылыми қорытындылар жасау үшін пайдаланбау; ЖИ тек ресімдеуге ғана көмектесе алады

Осылайша, ғылыми қызметте ЖИ қолдану зерттеу нәтижелерін бұрмалауға, деректерді фальсификациялауға немесе академиялық адалдық пен авторлық құқық талаптарын бұзуға жол бермеуі тиіс.

7. ЖИ қолдану этикасы

Этикалық қағидаттарды сақтау жоғары оқу орнының академиялық мәдениетінің бір бөлігі және «Bolashaq» Академиясының академиялық қауымдастығының барлық мүшелері үшін міндетті болып табылады. Жасанды интеллектті пайдалану кезінде мынадай этикалық қағидаттарды басшылыққа алу қажет:

Адамға бағытталғандық: ЖИ адамның қызметін қолдауға арналған құрал ретінде қолданылады және адам ойлауын, жауапкершілігін немесе кәсіби бағалауын алмастырмайды.

Академиялық адалдық: ЖИ қолдану автордың нақты үлесін және жосықсыз мінез-құлықтың басқа түрлерін адастыруға, жасыруға жол бермейді.

Ашықтық: ЖИ қолданылған факті оқу, ғылыми және кәсіби қызметте Академия белгілеген жағдайларда ашық көрсетілуі қажет.

Жауапкершілік: ЖИ қолдану арқылы алынған қызмет нәтижелері үшін жауапкершілік адамға (білім алушыға) жүктеледі; ЖИ жүйелері жауапкершілік немесе авторлық құқық субъектісі ретінде танылмайды.

Жеке тұлғаның құқықтары мен қадір-қасиетіне құрмет: ЖИ қолдану адамның құқықтары, бостандықтары мен қадір-қасиетін бұзбауы және кемсітушілік немесе стигматизацияға жол бермеуі тиіс.

Зиянның алдын алу: ЖИ білім алушыларға, ЖОО қызметкерлеріне, ЖОО академиялық беделіне немесе қоғамға зиян келтіретін тәсілдерді қолданылмауы керек.

Деректердің құпиялылығы және қауіпсіздігі: ЖИ қолдану жеке деректер мен құпия ақпаратты қорғау талаптарын сақтай отырып жүзеге асырылады.

Осылайша, этикалық қағидаларды ұстана отырып, мыналарды орындау қажет:

7.1 Оқытушылар білім алушыларға ЖИ технологиялары оқу процесінде қалай және не үшін пайдаланылатыны, сондай-ақ қандай деректер жиналатыны және олар қалай өңделетіні туралы хабарлай отырып, ЖИ жүйелерін пайдаланудың ашықтығын қамтамасыз етуге; білім алушыларға сыни ойлауды дамытуға ықпал ете отырып, пайдаланылатын ЖИ-жүйелердің жұмыс қағидаттарымен және алгоритмдерімен танысуға, білім алушыларды білім алушылардың цифрлық ізі қалай қалыптасатыны туралы хабардар етуге мүмкіндік беру;

7.2 Кафедралар ЖИ жүйелерін қолданудың тиімділігі мен этикалық жағын үнемі бағалап, қайта қарауы қажет, бұл үшін студенттер мен оқытушылардың пікірлерін, сондай-ақ ЖИ саласындағы соңғы зерттеулер мен жаңалықтарды ескеру керек; білім алушыларға ЖИ қолдану кезінде қолжетімділікті және қолдауды қамтамасыз ету, соның ішінде ЖИ-ді меңгеру және тиімді пайдалану үшін нұсқаулықтар, оқу материалдары және консультациялар ұсыну қажет.

7.3 Оқу үдерісінде ЖИ қолдануға байланысты даулы жағдайлар туындаған жағдайда кафедра оларды шешу үшін механизмдер ұсынуға міндетті, соның ішінде ЖИ жүйелері негізінде қабылданған шешімдерге апелляция жасау және оларды қайта қарау мүмкіндігін қамтамасыз ету.

7.4 Білім алушылар оқу үдерісінде ЖИ жүйелерін тек оқытушылардың белгіленген ережелері мен ұсынымдарына сәйкес қолдануы тиіс, ЖИ-ді жалған ақпарат жасау немесе плагиат үшін пайдалануға әрекеттенуден аулақ болуы қажет;

7.5 ЖИ қолданған кезде алынған нәтижелерді сыни тұрғыдан бағалау, оларға толық сеніп қалмау, ЖИ арқылы алынған деректерді талдау және тексеру дағдыларын дамыту қажет;

7.6. ЖИ қолдана отырып авторлық жобалар мен зерттеулер жасаған кезде академиялық адалдықты сақтау, плагиаттан аулақ болу, қолданылған барлық дереккөздер мен алгоритмдерді дәйексөздеу қажет.

8. ЖИ пайдалануды ілгерілету бойынша ұсыныстар

«Bolashaq» академиясында жасанды интеллектті пайдалануды ілгерілету бойынша ұсынымдар:

1. *ЖИ-ді саналы қолдану мәдениетін қалыптастыру:* білім алушылар мен профессор-оқытушылар құрамында ЖИ мүмкіндіктері мен шектеулерін, оның

релін оқу және ғылыми қызметті қолдау құралы ретінде түсінуді дамыту ұсынылады.

2. *Цифрлық және ЖИ-компетенцияларды арттыру*: ЖИ қолдану бойынша семинарлар мен шеберлік сабақтарын ұйымдастыру; профессор-оқытушылар құрамына арналған біліктілікті арттыру курстарын өткізу; студенттер мен магистранттар үшін ЖИ-пен жұмыс істеуге арналған кіріспе сабақтарын енгізу қажет.

3. *ЖИ-ді білім беру бағдарламаларына интеграциялау*: сыни ойлауды, талдау және сандық дағдыларды дамытуға бағытталған білім беру бағдарламалары мен оқу пәндеріне ЖИ-мен жұмыс істеу элементтерін кезең-кезеңмен енгізу қажет. ЖИ қолдану дағдыларын дамыту мақсатында кафедралар білім беру бағдарламаларына «Жасанды интеллект негіздері» пәнін енгізуі қажет. Пән білім алушыларды ЖИ негізгі тұжырымдамаларымен, әдістерімен және қосымшаларымен таныстыруға арналған. Курс білім алушыларға қазіргі әлемдегі жасанды интеллекттің мүмкіндіктері мен қолданбалары, сондай-ақ оның қызметінің әртүрлі салаларындағы маңыздылығы туралы негізгі білім беруге бағытталған. Пәннің құрылымы мен мазмұнын кафедра кадрларды даярлау профиліне сәйкестендіреді.

4. *Оқытушыларға әдістемелік қолдау*: оқу үдерісінде ЖИ дұрыс және этикалық түрде қолдануды көрсететін әдістемелік ұсынымдар, оқу тапсырмалары мен кейстердің мысалдарын әзірлеу және тарату орынды.

5. *ЖИ қолдана отырып ғылыми зерттеулерді қолдау*: академиялық адалдық пен ЖИ-ді жауапкершілікпен пайдалану қағидаттарын сақтау шартында ЖИ қолдануды ғылыми зерттеулерде және магистрлік жұмыстарда қолдануды ынталандыру ұсынылады.

6. *Пилоттық жобалар және үздік тәжірибелермен алмасу*: ЖИ енгізу бойынша пилоттық жобаларды жүзеге асыру, сондай-ақ кафедралар мен құрылымдық бөлімшелер арасында тәжірибе алмасу алаңдарын құру орынды.

7. *Ақпараттық ашықтық*: ЖОО-ның ресми ресурстары арқылы ЖИ қолданудың ережелері, мүмкіндіктері және табысты мысалдары туралы ақпаратты қолжетімді ету ұсынылады.

8. *Этикалық және нормативтік сүйемелдеу*: ЖИ-ді ілгерілету барысында технологиялардың дамуын ескере отырып, ішкі нормативтік актілерді, этикалық нормалар мен ұсынымдарды тұрақты түрде жаңартып отыру қажет.

КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

Лауазымы	Аты жөні	Күні	Қолы
Ректор	Аданов К.Б		
Академиялық мәселелер жөніндегі проректор	Тлеужанова Г.К.		
Стратегиялық даму жөніндегі проректор	Жакулаев А.М.		
Ғылыми жұмыс және халықаралық әріптестік жөніндегі проректор	Асакаева Д.С.		
Әлеуметтік және тәрбие ісі жөніндегі проректор	Тужков М.У.		

КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

Лауазымы	Аты жөні	Күні	Қолы